

Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics
Setembre de 2016

araESCRIC – Cicle de conferències

CONFERÈNCIA 5: Ensenyar a escriure, una responsabilitat compartida

Educació

primària

Introducció

L'escriptura té un paper fonamental a la nostra societat. Saber escriure es configura com un dret de tots els ciutadans, que han de poder emprar l'escriptura en situacions personals, socials, intel·lectuals i acadèmiques. Per aconseguir-ho, els centres educatius han d'aplicar un enfocament didàctic competencial i comunicatiu que atengui les diverses fases del procés de composició dels textos de les diferents matèries. Les diverses àrees seran, per tant, contextos idonis per treballar els gèneres textuais que els són propis. Aquest enfocament comunicatiu no ha d'excloure la reflexió sobre el que s'ha escrit i sobre les característiques que defineixen un bon text, més enllà dels aspectes ortogràfics i de presentació.

Les eines de diagnosi. Introducció

Les eines de diagnosi són documents breus, articulats en indicadors en forma de taula, que pretenen facilitar una reflexió, posterior a l'assistència al cicle de conferències de didàctica de l'escriptura araESCRIC, per després iniciar un treball col·legiat al centre educatiu.

Les eines de diagnosi. Finalitat

Afavorir la reflexió de cada docent amb relació als diversos continguts que despleguen les idees força de cadascuna de les conferències.

Identificar la situació inicial resulta imprescindible per prendre'n consciència i decidir quins aspectes són susceptibles de millora. També és important per fer reunions de coordinació orientades a la coherència pedagògica (conceptual i metodològica) que ha de permetre augmentar la competència escrita dels alumnes.

Les eines de diagnosi. Estructura

Aquest document s'organitza en dos apartats. El primer presenta una taula articulada a partir de les diverses **idees clau** que tanquen i recapitulen els continguts més importants de les conferències. Cadascuna de les idees es desenvolupa i concreta en els diversos indicadors o criteris per a la reflexió. En el segon, els docents poden recollir les conclusions personals: valoracions, propòsits, idees a compartir, etc.

	En quina mesura...	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
Hi ha un vincle directe entre llenguatge i pensament.	Conec la relació entre pensament i llenguatge i per aquest motiu fomento que els alumnes utilitzin la llengua escrita com a mitjà perquè amplii, relacionin i estructurin les idees i els coneixements.				
	Treballo explícitament les habilitats cognitivolingüístiques i ho faig en situacions contextualitzades (la tasca ho requereix).				
	Els enunciats de les propostes d'escriptura especifiquen amb claredat l'habilitat cognitivolingüística que l'alumne haurà d'aplicar per fer-la.				
Per construir coneixements cal saber parlar i escriure els textos propis de les àrees.	Planifico pràctiques d'ensenyament explícit d'escriptura a les àrees no lingüístiques.				
	Treballo els gèneres discursius més característics de cada àrea.				
	Planifico les activitats d'escriptura a les àrees amb un doble objectiu: temàtic (per aprendre continguts) i discursiu (per aprendre característiques del gènere o del procés de composició).				
	Plantejo preguntes productives i demano respostes estructurades (pel que fa tant al contingut com a la forma).				
	En la resposta a les preguntes escrites procuro que els alumnes no hagin d'escriure només un mot o una frase. Quasi sempre els demano que redactin un petit paràgraf.				
	Convido els alumnes a escriure textos intermediaris perquè faciliten l'aprenentatge.				
Les àrees són entorns privilegiats d'escriptura amb sentit.	Planifico activitats d'escriptura comunicativa des de les àrees, amb propòsit i destinatari.				
	Planifico l'ensenyament de textos acadèmics (resums, presa d'apunts, esquemes...) que els alumnes necessitaran per treballar els continguts de les àrees.				
	Proporciono exemples de textos multimodals i proposo que els alumnes n'elaborin amb adequació al mitjà on s'hagin de difondre.				
	Proposo tasques híbrides on els alumnes han d'utilitzar, simultàniament i recursiva, la lectura i l'escriptura per a la seva resolució.				
Cal donar-los suports: Models variats Facilitar discussió Ofereix ajudes Pautes i registres d'observació	Afavoreixo processos inductius d'observació, anàlisi i reflexió de models textuais. A partir d'aquest treball facilito la identificació de les característiques dels gèneres més habituals de les àrees i n'afavoreixo la utilització en les seves produccions.				
	Les diverses activitats d'escriptura inclouen espais, físics i temporals, que faciliten la reflexió compartida del contingut dels textos i, també, del seu procés de producció.				
	Proporciono ajudes i suports per a l'escriptura dels textos.				
	Proporciono pautes i registres d'observació perquè els alumnes puguin revisar la qualitat dels seus textos, individualment o en col·laboració.				
Cal atendre, particularment, l'escriptura de textos expositius.	Proposo l'escriptura de textos expositius a totes les àrees.				
	Treballo les característiques dels textos expositius: les textuals, les oracionals i les lèxiques.				
	Proposo activitats per reconèixer l'organització estructural del discurs dels textos expositius (problema-solució, causa-conseqüència, descriptiva...).				
	A partir d'aquests treballs elaborem criteris per redactar i millorar l'estructura discursiva de les seves produccions a les diverses àrees.				

MOLT SOVINT	SOVINT	ALGUNA VEGADA	GAIREBÉ MAI
Actuació consolidada	Actuació freqüent, però no consolidada	Actuació poc freqüent	Actuació esporàdica o inexistent

	Quan l'activitat d'escriptura comporta cerca d'informació les llengües de les fonts informatives no són un obstacle. Les diverses llengües escolars poden estar presents en activitats d'escriptura programades per a una àrea.				
Cal fomentar la creativitat i el gust i el desig d'escriure.	Disposo d'una organització d'aula que facilita l'escriptura de textos creatius diversos tant a nivell particular com de manera col·laborativa.				
	Proporciono estratègies i suports (materials i digitals) per estimular, i facilitar, l'escriptura creativa.				
	Valoro la creativitat en l'escriptura dels textos de totes les àrees.				
	Conec les característiques d'un "alumne creatiu" i les meves intervencions estan orientades a facilitar, i afavorir, que els alumnes les desenvolupin.				
	Facilito i proporciono models de qualitat per permetre que els alumnes estableixin connexions entre la lectura i l'escriptura.				
	Disposo de recursos i estratègies per donar difusió als textos creatius dels alumnes.				

MOLT SOVINT	SOVINT	ALGUNA VEGADA	GAIREBÉ MAI
Actuació consolidada	Actuació freqüent, però no consolidada	Actuació poc freqüent	Actuació esporàdica o inexistent

Conclusions	
Hi ha un vincle directe entre llenguatge i pensament.	
Per construir coneixements cal saber parlar i escriure els textos propis de les àrees.	
Les àrees són entorns privilegiats d'escriptura amb sentit.	
Cal donar-los suports: models variats, facilitar discussió, oferir ajudes, pautes i registres d'observació	
Cal atendre, particularment, l'escriptura de textos expositius	
Cal fomentar la creativitat i el gust i el desig d'escriure.	